

κλήθηκε να προσπίσει τα πατρώα εδάφη. Εξορμώντας αστραπιαία από την Κεντρική Μακεδονία κατάφερε συντριπτικά πλήγματα σε βάρος του βουλγαρικού στρατού. Οι μάχες του Κιλκίς-Λαχανά και της Δοϊράνης, η διάβαση των στενών της Κρέσνας στο βουλγαρικό έδαφος και η συντριβή του βουλγαρικού στρατού στη μάχη του Σιμιτλή προσέθεσαν στην ελληνική ιστορία και νέες σεβίδες δόξας.

Τελικά η Συνθήκη του Βουκουρεστίου, τον Ιούλιο του 1913, τερμάτισε τον Β' Βαλκανικό Πόλεμο επικυρώνοντας τις ελληνικές επιτυχίες. Στην Ελλάδα περιήλθαν και τυπικά η Ήπειρος, η Μακεδονία έως τον ποταμό Νέστο, τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και η Κρήτη. Η επιφάνεια του ελληνικού κράτους σχεδόν διπλασιάστηκε, ενώ οι κάτοικοι του από 2.631.952 ανήλθαν σε 4.718.221. Το σπουδαιότερο κέρδος όμως ήταν η επίτευξη τη εθνικής ομοψυχίας και η αποκατάσταση της εθνικής υπερφάνειας.

Στην έπαυλη ο επισκέπτης μπορεί να αισθανθεί τις συγκλονιστικές στιγμές του 1912, αγγίζοντας την ιστορία μέσα από τα παλιά έπιπλα, τους πίνακες, τα ξίφη, τα παράσημα, τα όπλα, τις σάλπιγγες και τα άλλα κειμήλια των Βαλκανικών Πολέμων του Ελληνικού, Τουρκικού, Βουλγαρικού, Σερβικού, Μαυροβούνιου και Ρουμανικού Στρατού. Μετά την ολοκλήρωση της αναπαλαίωσης όλων των ιστορικών κτιρίων της έπαυλης θα υπάρχει διαθέσιμος πολύ περισσότερος χώρος για την καλύτερη και πληρέστερη παρουσίαση των Βαλκανικών Πολέμων.

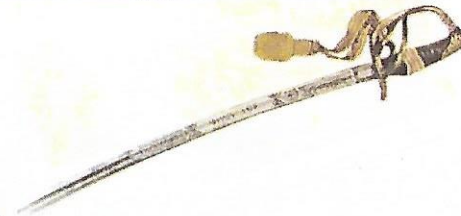
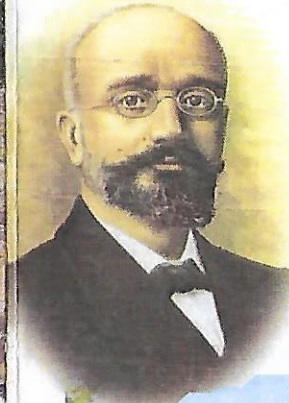
Χρυσό και Αργυρό Αριστείο Ανδρείας

787 ΤΑΓΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Χρωσταμε σ' όσους ήρθαν - πέρασαν,
θα' ρθουνε, θα περάσουν, κριτές θα μας
δικάσουν οι αγέννητοι, οι νεκροί.

**ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**
(ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)
ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ
ΧΩΡΙΟ ΓΕΦΥΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

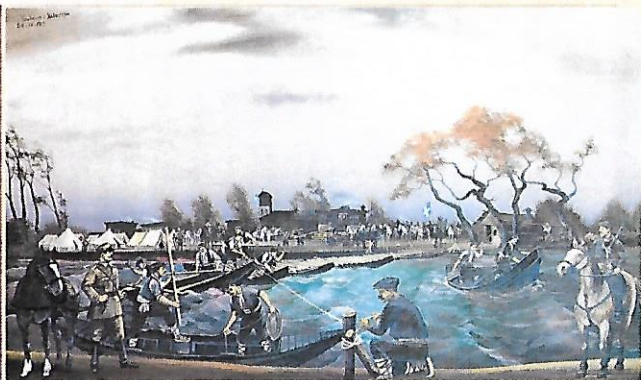
Δ.Δ.Χαλκηδόνας - Χ.Γέφυρα
Πληροφορίες: ΣΣΜ-Χαλκηδόνα Θεσ/νικης
ΤΚ 57007 - ΤΗΛ: 23910-22560

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Δευτέρα έως Κυριακή 09.00 - 14.00
(Τηλ. Μουσείου: 2310-716000)

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ 1912-1913

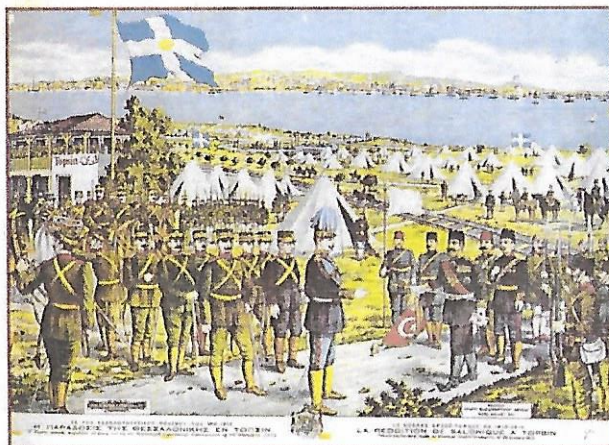
Η ιστορική έπαιψη στο χωριό Γέφυρα Θεσσαλονίκης αγοράστηκε από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας το 1999 για να αξιοποιηθεί σαν Μουσείο Βαλκανικών Πολέμων. Η επιλογή του κτιρίου αυτού για τη στέγαση του Μουσείου των Βαλκανικών Πολέμων δεν ήταν βέβαια τυχαία. Στο κτίριο αυτό εγκαταστάθηκε το Γενικό Στρατηγείο το βράδυ της 24ης Οκτωβρίου 1912 ερχόμενο από τα Γιαννιτσαά και το Άδενδρο και παρέμεινε εδώ έως τα χαράματα της 27ης Οκτωβρίου. Οι τρεις αυτές ημέρες υπήρξαν καθοριστικές για την έκβαση του πολέμου, αλλά και γενικότερα για την τύχη της Μακεδονίας. Μέσα εδώ χαράχτηκαν τα τελικά επιτελικά σχέδια που οδήγησαν στην απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, εδώ έγιναν οι διαπραγματεύσεις με τους Τούρκους και από εδώ μεταδόθηκε η χαρμόσυνη είδηση. Εδώ μέσα και οι τοίχοι έχουν ιστορία, ενώ πολλιά αντικείμενα αποπνέουν κάτι από τη μεγαλειώδη ατμόσφαιρα εκείνων των ημερών.

Όταν στις 5 Οκτωβρίου του 1912 η Ελλάδα, κήρυξε επίσημα τον πόλεμο εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κανείς, ούτε οι πλέον αισιόδοξοι, δεν ανέμεναν την ταχεία κατάρρευση του τουρκικού στρατού και τη μεγαλειώδη προέλαση των Ελλήνων στρατιωτών. Κι όμως ο ελληνικός στρατός με επικεφαλής τον Αρχιστράτηγο Διάδοχο Κωνσταντίνο και με Πρωθυπουργό τον Ελευθέριο Βενιζέλιο πέτυχε σε είκοσι μόνο μέρες αυτό που λίγα χρόνια νωρίτερα φάνταζε ως όνειρο, την απελευθέρωση δηλαδή της Μακεδονίας, Έλασσόνα, Σαραντάπορο, Σέρβια, Κοζάνη, Βέροια,

Νάουσα, Κατερίνη, η μια μετά την άλλη οι μακεδονικές πόλεις υποδέχονταν τον ελευθερωτή ελληνικό στρατό. Έσχατη γραμμή αμύνης των Τούρκων στάθηκε η ιερή πόλη των Γιαννιτσών, η οποία σε μία επική μάχη στις 19 και 20 Οκτωβρίου απελευθερώθηκε και αυτή.

Ο δρόμος για τη Θεσσαλονίκη έδειχνε πλέον ορθάνοικτος, αλλά από τη μια οι κακές καιρικές συνθήκες και από την άλλη η φυσιολογική κόπωση δημιουργούσαν προσκόμματα και διλήμματα στην κίνηση των ελληνικών μεραρχιών. Ταυτόχρονα οι ειδήσεις που έφταναν από το στρατόπεδο των συμμάχων μας, σε εκείνο τον πόλεμο, Βουλγάρων, φρανέρωναν πως οι Βούλγαροι αξιωματικοί σχεδίαζαν την, με κάθε μέσο, κατάληψη της Θεσσαλονίκης πριν από τον ελληνικό στρατό. Η συμβολική σημασία της εισόδου στη Θεσσαλονίκη ήταν προφανής σε όλους.

Οι στιγμές ήταν κρίσιμες, αλλά η πατρίδα μας ευτύχησε να έχει την περίοδο εκείνη αξία πολιτική και στρατιωτική ηγεσία. Με συντονισμένες ενέργειες του Μηχανικού επιτεύχθη μέσα σε μια νύχτα η διάβαση του Αξιού ποταμού. Ο δρόμος για τη Θεσσαλονίκη ήταν πλέον ορθάνοικτος. Υπό το βάρος των εξελίξεων αυτών το μεσημέρι της 25ης Οκτωβρίου αντιπροσωπεία του Τούρκου διοικητή της Θεσσαλονίκης Χασάν Ταξίν πασά, συνοδευόμενη από τους προξένους των Μεγάλων Δυνάμεων έφτασε σιδηροδρομικά στο κτίριο αυτό για να διαπραγματευτεί με τον Διάδοχο την παράδοση της Θεσσαλονίκης. Οι Τούρκοι έθεσαν ως όρο την παραμονή του τουρκικού στρατού στην περιοχή του Καραμπουρνού έως το τέλος του πολέμου, αλλά ο Διάδοχος απέρριψε το αίτημά τους αξιώνοντας την άνευ όρων παράδοση των Τούρκων στρατιωτών. Τους έδωσε μάλιστα διορία έως την 6η πρωινή της 26ης Οκτωβρίου. Τα χαράματα της 26ης Οκτωβρίου η τουρκική αντι-

προσωπεία επέστρεψε εκ νέου θέτοντας ως νέο όρο την διατήρηση 5.000 τυφεκίων για τις ανάγκες των νεοσύλλεκτων του τουρκικού στρατού. Ο Διάδοχος οργισμένος απέρριψε και πάλι τα αιτήματα των Τούρκων δίνοντάς τους αυτή τη φορά δίωρη προθεσμία για να απαντήσουν. Επειδή όμως ο χρόνος πέρασε χωρίς να φτάσει καμία τουρκική απάντηση, το Επιτελείο εξέδωσε επείγουσα διαταγή προς τις ελληνικές μεραρχίες για άμεση κατάληψη της Θεσσαλονίκης. Τελικά στις 2 το μεσημέρι της 26ης Οκτωβρίου 1912, ανήμερα του ποταμού της πόλης Αγίου Δημητρίου, η τουρκική αντιπροσωπεία επέστρεψε για τρίτη φορά στο κτίριο αυτό και έκανε γνωστό πως ο Ταξίν πασάς είχε δεχτεί να παραδώσει άνευ όρων την Θεσσαλονίκη.

Η απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης είχε βαθύτατα συμβολικό χαρακτήρα. Η είσοδος του ελληνικού στρατού στο προπύργιο του Ελληνισμού αναπτέρωσε το ηθικό των απανταχού Ελλήνων και έδειξε ξεκάθαρα πως, παρά τις επιβουλές των γειτονικών κρατών, η Μακεδονία επρόκειτο τελικά να περιέλθει την Ελλάδα. Πραγματικά, με συντονισμένες και γενναίες ενέργειες τόσο η Στρατιά Μακεδονίας όσο και η Στρατιά Ηπείρου απελευθέρωσαν το χειμώνα του 1912-13 την Ήπειρο, τη Δυτική και Κεντρική Μακεδονία, καθώς και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Η συνθήκη του Λονδίνου το Μάιο του 1913 τερμάτισε προσωρινά τις εχθροπραξίες του Α' Βαλκανικού Πολέμου και πιστοποίησε και τυπικά την ήττα των Οθωμανών και την αποχώρησή τους από τη Βαλκανική Χερσόνησο.

Αλλά οι έριδες των Βαλκανικών κρατών συνεχίστηκαν, απρωταγωνίστησε η Βουλγαρία, η οποία εντέλως αποδοποίητα κήρυξε τον Ιούνιο του 1913 τον πόλεμο ενάντια στους παλαιούς συμμάχους της, την Ελλάδα και τη Σερβία. Ο Ελληνικός στρατός για μια ακόμη φορά